

Trump undviker att kritisera Putin. Foto: Evan El-Amin / Shutterstock.com

OSÄKERHET I EUROPA: "VI MÅSTE BETALA MER"

Med president Donald Trump ökar osäkerheten i Europa. Men en sak är säker: Vi måste betala mer för vår säkerhet. Det menar Katarina Tracz.

MED TVÅ MÅNADER AV TRUMPSTYRE i Vita huset och USA, vilka säkerhetspolitiska konsekvenser får det för Europa och Sverige? Vi pratade med Katarina Tracz som leder tankesmedjan Fri Värld. Hon är också associerad forskare vid the McCain Institute for International Leadership i Washington. Katarina Tracz är väl förtrogen med amerikansk utrikes- och säkerhetspolitik.

Det råder alltså osäkerhet i världen med Donald Trump som president?

– Ja. Och det beror mycket på vad han sa under kampanjen, där bröt han med en mängd klassiska amerikanska traditioner, säger Katarina Tracz.

Hon ser hur Donald Trump förordar, inte en isolationistisk, men "America first"-linje. Det här återspeglar hans syn på USA och USA:s allierade.

– Under kampanjen ifrågasatte han Nato och kallade alliansen obsolet, man får inte amerikanska försvarsgarantier om man inte betalar.

SKA VI VARA OROLIGA?

Har Donald Trump blivit mer moderat efter valsegern?

– Då är det kanske inte han utan vi har hört hans medarbetare, framför allt försvarsminister Mattis och vicepresident Penn som båda är tydliga med USA:s åtaganden gentemot Natos medlemsländer.

Ska Europa vara oroligt?

– USA har under en lång tid signalerat att man är trött på att européerna inte är beredda att betala för sitt försvar. Det är något som nu eskalerat med Donald Trump. Det här är ingen ny idé. Men för oss européer är det allvar, säger Katarina Tracz.

Oron är enligt Katarina Tracz en av aspekterna.

– Tröttheten över att européerna inte betalar mer hade funnits även utan Donald Trump. Det som är mest oroväckande i sammanhanget är att vi inte vet var han står. Han har ett oklart förhållande till utrikes- och säkerhetspolitiska vägval och strategier.

Den amerikanske presidentens medarbetare har gjort uttalanden om att USA stödjer sina allierade med världens största krigsmakt på spelplanen. För allierade i Europa är Rysslands potential viktig att förutsäga.

– Till Ryssland och Vladimir Putin har Donald Trump

ett minst sagt problematiskt förhållande. Trump har gång på gång avhållit sig ifrån att kritisera Putin, han har offentligt gullat med honom. Det här är en ledare han beundrar och han har relativiserat brott som Ryssland gör sig skyldigt till. Det skapar en betydligt större osäkerhet kring frågan, var står Donald Trump?

AFFÄRSUPPGÖRELSE

Ryssland vill ha den gamla världsordningen där stormakterna delar upp världen i intressesfärer. Skulle Trump ställa sig bakom den?

– Kanske, och det faktum att det råder osäkerhet kring det är tillräckligt allvarligt. Tidigare har det varit glasklart att USA inte står bakom en sådan världsordning utan att små länder har rätt till självbestämmande, säger Katarina Tracz.

Trump, affärsmannen?

– Han har ett affärsmässigt förhållande till politik. Han tänker i termer av transaktioner. Enligt en sådan världsuppfattning kan han göra en deal, en uppgörelse med en annan part, kanske med Ryssland och få något tillbaka och Ryssland får något. Vad Ryssland vill ha är uppenbart, ett nytt Jalta.

Men osäkerheten?

– Vi är osäkra på vad Donald Trump tänker i en rad säkerhetspolitiska frågor. Frågan är om han lyssnar på sina medarbetare?

Att USA:s president, många säger världens mäktigaste person, tycks vara oförutsägbar, att han kanske inte formulerat egna åsikter, hur ser du på det?

– Vissa menar att han har en tydlig strategi, att mycket av hans retorik är till för inrikes behov för att appellera till kärnväljarna, hit hör det populistiska och ifrågasättande av allianser. Samtidigt hävdas att han parallellt vill köra en pragmatisk linje i många frågor, säger Katarina Tracz.

GARDERINGAR

Står omvärlden inför ett nytt USA?

– Jag menar att hans beteende och flera av hans uttalanden, oavsett om de är gjorda av strategiska skäl eller av genuin övertygelse, är så allvarliga i sig att de utgör en game changer – det ändrar vårt förhållande till och vårt sätt att se på USA.

Osäkerheten och Trumps åsikter om Ryssland, vad får det för konsekvenser för västeuropeisk säkerhet?

– Den främsta konsekvensen är att vi nu har en mer osäker omvärld och oklarhet beträffande USA:s framtida agerande. Då blir det upp till länderna i Västeuropa att gardera sig.

Hur?

– Det finns olika sätt: Man kan hoppas på ett europeiskt försvar. Man kan hoppas på regionala samarbeten. Vi ser det redan nu. Man kan betala mer. Sverige kan överväga att gå med i Nato. I Nato finns då 27 andra medlemsländer förutom USA, säger Katarina Tracz.

Sverige, regeringen och försvarsminister Peter Hultqvist slöt avtal med Storbritannien förra våren om svenskt deltagande i den styrka Joint Expeditionary Force som Storbritannien leder?

– Det är en gardering från svensk sida och den behövs för Sverige har en oerhört prekär försvarssituation i dag.

EUROPEISKA UNIONEN

EU är ett fredsprojekt, kan det bli ett projekt som förebygger väpnade konflikter genom att ha militära muskler?

– EU har andra allvarliga problem. Det kommer flera viktiga val i Europa. Utgången blir avgörande för om EU kommer att existera som vi känner det nu. En EU-styrka är i nuläget inte ett reellt alternativ. Jag tror mer på regionala samarbeten.

Om vi i Sverige ska vara lite självkritiska, ska vi säga att vi är free riders?

– Det är inget felaktigt påstående bara för att Donald Trump säger det. Han var inte först med att säga det, dock är det mer allvar bakom nu. Som försvarsminister Mattis sa när han var i Europa, det är nu en politisk realitet att amerikaner inte kan bry sig mer om Europas försvar än vad européerna gör, säger Katarina Tracz.

Tar den svenska regeringen och riksdagen till sig det?

– Jag hoppas det, att höja vår egen försvarsförmåga är helt centralt.

Om Sveriges förhållande till USA försämras ytterligare, vilka handlingsalternativ har regeringen?

– Regeringen har inte så många handlingsalternativ och säkerhetsläget är kraftigt försämrat. Det finns en konsensus om att vi måste stärka vår försvarsförmåga. Oavsett om vi gör det eller inte, så observeras det i Washington. Är vi inte beredda att ta ansvar för vårt försvar och bidra till vår egen säkerhet, vem ska göra det då? frågar Katarina Tracz.

TEXT: PER LUNQE

– Sverige måste betala mer för sitt försvar, säger Katarina Tracz, tankesmedjan Fri Värld. Foto: Fri Värld

